

Värikkäitä ääniä vauva- ja taaperopajat

Tila

- Värikkäiden äänien pajatila on normaalikäytössä aivan tavallinen luokkahuone. Kaksi kertaa vuodessa pöydät, tuolit ja av-laitteet saavat väistyä huoneen laitamille ja värikkäät, verhoilla toisistaan erotetut ja tunnelmiltaan erilaiset tilat valtaavat huoneen. Verhot pehmentävät huoneen akustiikkaa ja luovat aivan omanlaisensa tunnelman. Äänimaailmat ja monenlaiset leikki-, aisti- ja motoriset materiaalit täydentävät tilan elämykselliseksi, pienen lapsen mittaiseksi kokonaisuudeksi. Jokainen toimii pajassa omalla tavallaan, oman kehitystasonsa mukaisesti; joku rauhallisesti toisiin lapsiin, tilaan, ääniin ja väreihin hitaasti tutustuen, toinen taas tilan heti iloisesti haltuun ottaen.

Värit

- Pieniä lapsia kiinnostavat kirkkaat värit ja selkeät kontrastit. Ensimmäiset värit, jotka vauva erottaa, ovat punainen ja keltainen. Nämä kaksi väriä valikoituivat ensimmäisinä mukaan pajaan. Lisäksi valittiin kolmas perusväri sininen. Jokainen väri muodostaa oman tilansa. Jokaisen väritilan yhteydessä on myös muita värejä, mutta yleisilmeeltään tilat painottuvat aina yhteen väriin. Punainen on toiminnallinen väri, se laittaa lapset liikkumaan ja sopii siksi hyvin aloitusväriksi. Keltainen on lämmin väri ja viittaa aurinkoon. Lapset kokevat usein keltaisen iloiseksi – ehkä se juuri siksi miellyttää lapsia. Sininen on rauhoittava, viileäksi koettu väri. Siniseen, hämärään tunnelmaan voi hyvin lopetella pajavierailun. Tosin lapset saattavat olla toista mieltä ja vaihtaa sinisestä takaisin punaiseen tai keltaiseen ja päinvastoin yhä uudestaan ja uudestaan.

Äänet

- Miltä punainen kuulostaa? Entä millaisiksi ääniksi kuvittelet sinisen? Miten voit tuottaa keltaisia ääniä? Värikkäät äänet eivät ole musiikkia – välttämättä. Pienehköön tilaan haluttiin luoda äänimaailma, joka tukee ympäristön värejä, mutta jättää tilaa myös lasten tuottamille äänille. Taustääänet ovat hiljaisia, mutta kuuluvat silti tilan jokaiseen nurkkaan. Usein lasten äänet valtaavat alan, tällöin taustääänet jäävät lähes kuulumattomiin. Aivan hiljaisia hetkiä pajassa ei ole. Uusitun äänimaailman on luonut äänisuunnittelija Aarne Linden pajan ideoijan taidekasvattaja Helena Eräkaren toiveiden pohjalta. Uudet äänet noudattavat samaa herkkyyttä kuin entisetkin, mutta ovat kuitenkin aivan omanlaisiaan. Värikkäitä ääniä vauva- ja taaperopajojen äänimaailmoissa on käytetty luvan kanssa materiaalia seuraavilta tahoilta:

- Yle Elävä arkisto: <https://www.freesound.org/people/YleArkisto/>
 - Suomen Luonto: <http://www.suomenluonto.fi/tag/lintukaraoke/>
 - Kevin MacLeod (incompetech.com): "Music for Manatees". Licensed under Creative Commons: By Attribution 3.0 License: <http://creativecommons.org/licenses/by/3.0/>.
- Punaisen tilan taustäänänen nimi on Keho. Sen voimakkain ja pienokaisille tutuin elementti on sydämen syke. Värikkäiden äänten sydämen sykkeessä on mukana pieni pompahtava sointi, joka tukee oivallisesti pajassa syntyviä muita ääniä, kuten pompotuksia, taputuksia, läpytyksiä, koputuksia, hihkumisia ja kikatuksia. Välillä syke hiipuu taustalle ja antaa tilaa musiikillisille elementeille.
 - Keltaisen tilan taustalla surisee ja sirkuttaa Aurinkoniitty. Lisää ääniä löytyy esineiden sisältä. Ne tulevat kuuluviin heiluttelemalla, rapsuttelemalla erilaisia materiaaleja tai vaikkapa konttaamalla tyynyn ylitse.
 - Siniseen tilan – Avaruusmeren – äänimaailma on rauhaisa ja hivenen mystinen. Siellä soivat rauhalliset melodiat, aaltojen loiske ja musiikkia manaateille.

Muut materiaalit

- Aktiivisen punaisen tilan materiaalien haluttiin tukevan värin toiminnallisuutta ja liikunnallisuutta. Välineeksi valikoitui pallo ja muodoksi ympyrä. Pallo on leikkivälineenä lapsen kehityksen mukana kasvava. Se antaa loputtomasti uusia haasteita eikä sen käsittelyssä voi tulla täysin oppineeksi. Pallon pompottelusta lähtevä ääni voi olla rytmikästä, aivan kuten sydämen syke. Tilan erikokoiset ja -tuntuiset punaiset pallot viehättävät lapsia ja vanhemmatkin voivat käyttää niitä monin tavoin niin vauvojen kuin taaperoiden kanssa. Lapsen koko keho heijastuu suuresta peilistä – omalle kuvalle voi käydä antamassa vaikka suukon. Pienet peilit taas näyttävät omat, tutut kasvot läheltä.
- Valoisassa keltaisessa tilassa saa myllätä ja möyriä. Tilasta löytyy kaikenkokoisia tyynyjä, marakasseja, aistipalikoita ja valoisa tunneli. Kankaissa on erituntuista pintoa lasten silitellä ja rapsutella. Katosta roikkuu köynnöksiä sadunomaisine eläimineen. Juuri liikkumaan oppineelle tila on kuin suuri vuoristo, täynnä valloitettavia kukkuloita.

- Hämyisään siniseen osa lapsista menee hiipien. Riippukeinussa voivat lapsi ja vanhempi köllötellä yhdessä katosta riippuvia kaloja ja tähtiä katsellen. Tuleeko mieleesi meri vai avaruus - vai avaruusmeri? Kalakankaiset hernepussit voi asetella lapsen käsivarsille ja jaloille rauhoittavaksi peitoksi tai niitä voi rapistella ja puristella. Lattialla asustelee merimönkiäisten ja öhkömöttien valtakunta. Sinisillä aalloilla voi harjoittaa tasapainoa.

Paja

- on lapsen omaehtoinen, aisteja ja toimintaa virittävä tuokio omasta arkiympäristöstä poikkeavassa tilassa.
- tukee lapsen persoonaa ja temperamenttia.
- tukee sensomotorista kehitystä. (Sensomotoriikka on aistien, aivojen, tukirangan ja hermolihasjärjestelmän välistä toimintaa)
- antaa mahdollisuuden tutustua toisiin lapsiin ja vanhempiin.
- antaa mahdollisuuden kokonaisvaltaiseen värien ja äänien kokemiseen koko kehoa käyttäen.
- innostaa lasta liikkumaan (pajassa on otettu yhdet ensiaskeleet).
- on vanhemman ja lapsen yhteinen elämyksellinen löytöretki, turvallisesti uutta ja erilaista kokien.
- tuo mukanaan elämisen ja olemisen iloa!

Miten pajassa toimitaan?

- Aluksi ohjaaja kertoo lyhyesti pajasta. Tässä vaiheessa lapset ovat usein jo kovasti menossa itse tilaan, joten hetki on syytä pitää lyhyenä. Pajan kuluessa voi kysellä lisää, ohjaaja on läsnä koko pajan ajan.
- Pajassa voi viipyä lapsen jaksamisen mukaan ja lähteä sitten, kun lapsi väsyä, tulee nälkäiseksi tai vain haluaa pois. Paja-aikaan (1h 30min) sisältyy pajassa toimimisen lisäksi ulkovaatteiden riisuminen, pukeminen ja muu vauvan hoitaminen.
- Vauvat (ei vielä itse liikkuvat) tarvitsevat aikuisen aktiivisuutta pajassa. Anna lapselle eri tuntuisia materiaaleja tunnusteltavaksi ja suulla tutkittavaksi. Hiero lasta palloilla. Sivelle silkkiiliinalla. Etsi erilaisia ääniä esineistä, koputtele, rapistele, silittele jne. Leiki piiloleikkejä. Keinuttele lasta isojen pallojen päällä tai keinussa. Tutki peilien kuvajaisia. Ole herkkänä ja anna

lapsen päättää kuinka kauan mikäkin asia kiinnostaa. Juttele, höpöttele ja hupattele lapsesi kanssa!

- Liikkuva lapsi näyttää suunnan aikuiselle. Anna lapsellesi aikaa katsella, kuunnella ja tarkkailla ympäristöään. Jokainen lapsi toimii pajassa oman persoonansa ja temperamenttinsa mukaisesti, kuka vilkkaammin kuka rauhallisemmin. Huomaat pian, mistä hän kiinnostuu – kannusta siinä ja iloitse yhdessä lapsen kanssa löydöistä. Oikotiet verhojen lomasta tunnelmasta toiseen kiehtovat monia taaperoikäisiä. Vauvojen ohjeet sopivat toki myös isommille lapsille.
- Uudet ihmiset, uusi ympäristö ja erityisesti toiset lapset kiinnostavat pienokaisia. Anna aikaa tutustua uusiin, mukaviin tuttavuuksiin.

Käytännön asioita

- Maksupiste museokioskilla on avoinna ensimmäisen puolituntisen aikana, tänä aikana voi tulla pajaan. Myöhästyessäsi voit soittaa museokioskiin 043 826 8990, niin pääset mukaan.
- Pajan vieressä on pieni aula, johon voi jättää rattaat. Aula on rauhallisessa paikassa, mutta vartioimaton.
- Pajassa on mikro, syöttötuoli ja vesipiste, WC on käytävällä pajan lähituntumassa.
- Jarrusukat, tossut tai paljaat jalat auttavat lasta liikkumaan kohti kiinnostavia asioita.
- Pajaan voi tulla tavallisissa arkivaatteissa, siellä ei maalata tai tehdä muuta mahdollisesti sotkevaa puuhaa.
- Paja-aika on puolitoista tuntia ja sen puitteissa voi syöttää ja vaihtaa vaippoja lapsen tarpeiden mukaan.
- Pajassa voi viipyä oman lapsen jaksamisen mukaan. Käythän sanomassa heipat, kun lähdet pajasta!
- Ilmoitathan, jos olet estynyt tulemasta varaamaasi pajaan. Jonossa voi olla ilman paikkaa jääneitä tulijoita.
- Pajassa saa kuvata omaa lastaan.

Iloisiin tapaamisiin Värikkäissä äänissä!